

LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJEET:

Asiakkaan tunteminen perustuu lakiin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä (444/2017). Rahanpesulakia sovelletaan asianajajaan, kun tämä toimii asiakkaan puolesta tai lukuun taloudelliseen toimintaan tai kiinteään omaisuuteen liittyvissä liiketoimissa taikka osallistuvat asiakkaan puolesta seuraavien liiketoimien suunnitteluun tai suorittamiseen:

- a) kiinteistöjen tai liiketoimintayksikköjen ostamiseen tai myyntiin;
- b) asiakkaan rahavarojen, arvopaperien tai muiden varojen hoitamiseen;
- c) pankki-, säästö- tai arvo-osuustilien avaamiseen tai hoitamiseen;
- d) yhtiöiden perustamiseen, johtamiseen tai yritysten hallinnoimiseksi tarvittavien varojen järjestelyyn; tai
- e) säätiöiden, yhtiöiden tai vastaavien yhteisöjen perustamiseen, johtamiseen tai niiden toiminnasta vastaamiseen.

Rahanpesulain mukaan yritysasiakkaasta on kerättävä ja säilytettävä seuraavat tiedot:

1. Oikeushenkilön täydellinen nimi, rekisterinumero, rekisteröimispäivä ja rekisteriviranomainen

2. Oikeushenkilön edustajana toimivan nimi, syntymäaika ja henkilötunnus

- Edustajan toimiessa asiakkaan lukuun, asianajajan tulee tunnistaa ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys sekä varmistaa edustajan oikeus toimia asiakkaan puolesta. Edustajan tunnistamis- ja todentamisvelvollisuus koskee tilanteita, joissa toinen henkilö toimii joko valtuutettuna tai lakimääräisenä edustajana asiakkaan puolesta ja tämän nimissä. Käytännössä tällaisesta tilanteesta on useimmiten kyse, kun asianajaja on tekemisissä yhtiön tai yhteisön edustajien kanssa.

3. Oikeushenkilön hallituksen tai vastaavan päättävän elimen jäsenten täydelliset nimet, syntymäajat ja kansalaisuudet.

- Rahanpesulain mukaan hallituksen jäsenet tulee tunnistaa esimerkiksi kaupparekisterin otteesta. Hallituksen jäsenen/jäsenten henkilöllisyys tulee todentaa, mikäli hallituksen jäsen henkilökohtaisesti toimii yrityksen edustajana toimeksiannon hoitamisessa.

4. Yhteisön tosialliset edunsaajat

- Yhteisön tosiasiallisella edunsaajalla tarkoitetaan luonnollista henkilöä, joka:

1) omistaa suoraan tai välillisesti suuremman kuin 25 prosentin osuuden oikeushenkilön osakkeista tai muuten omistaa vastaavan osuuden oikeushenkilöstä;

2) käyttää suoraan tai välillisesti suurempaa kuin 25 prosentin osuutta oikeushenkilön äänioikeuksista, ja tämä äänimäärä perustuu omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin; tai

3) käyttää muulla tavoin tosiasiallisesti määräysvaltaa oikeushenkilössä.

- Osoituksena **suorasta omistuksesta** pidetään sitä, että luonnollisella henkilöllä on suurempi kuin 25 prosentin omistusosuus tarkasteltavasta oikeushenkilöstä.

- Osoituksena **välillisestä omistuksesta** pidetään sitä, että

1) oikeushenkilöllä, jossa yksi tai useampi luonnollinen henkilö käyttää itsenäistä päätösvaltaa, on suurempi kuin 25 prosentin omistusosuus tai suurempi kuin 25 prosentin osuus äänioikeuksista tarkasteltavasta oikeushenkilöstä; tai

2) luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, jossa luonnollinen henkilö käyttää itsenäistä päätösvaltaa, on omistukseen, jäsenyyteen, yhtiöjärjestykseen, yhtiösopimukseen tai niihin verrattaviin sääntöihin perustuva oikeus nimittää tai erottaa enemmistö jäsenistä tarkasteltavan oikeushenkilön hallituksessa tai siihen verrattavassa toimielimessä.

- Jos tosiasiallista edunsaajaa ei pystytä tunnistamaan tai edellä säädetty edellytykset eivät täyty, tosiasiallisina edunsaajina pidetään tarkasteltavana olevan oikeushenkilön hallitusta tai vastuunalaisia yhtiömiehiä, toimitusjohtajaa tai muuta vastaavassa asemassa olevaa henkilöä.
- Rahanpesulain mukaan tosiasiallisen edunsaajan henkilöllisyys on todennettava tarvittaessa. *Neljännän rahanpesudirektiivin ((EU) 2015/849) 13 artiklan mukaan ilmoitusvelvollisen on toteutettava kohtuulliset toimenpiteet tosiasiallisen omistajan ja edunsaajan tunnistamiseksi ja henkilöllisyyden todentamiseksi siten, että ilmoitusvelvollinen on vakuuttunut tietävänsä, kuka on tosiasiallinen omistaja ja edunsaaja.*
- Tosiasiallisen edunsaajan poliittinen vaikutusvalta: *Neljännän rahanpesudirektiivin ((EU) 2015/849) 20 artiklan mukaan ilmoitusvelvollisten on otettava käyttöön riskiperusteiset menettelyt sen selvittämiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen omistaja ja edunsaaja poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö. Kansallisessa laissa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ei ole suoraan säädetty velvollisuutta tunnistaa asiakkaan omistajan tai tosiasiallisen edunsaajan poliittista vaikutusvaltaa.*
- henkilön katsotaan olevan poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, jos hän itse tai hänen perheenjäsenensä taikka yhtiökumppaninsa toimii tai on toiminut viimeksi kuluneen vuoden aikana alla mainitussa julkisessa tehtävässä:
 - a) valtionpäämiehenä, hallituksen päämiehenä, ministerinä, vara- tai apulaisministerinä
 - b) parlamentin jäsenenä
 - c) poliittisten puolueiden johtoelinten jäsenenä
 - d) ylimpien tuomioistuinten, perustuslakituomioistuimen tai muun vastaavan oikeuselimen jäsenenä, jonka päätöksiin ei voida poikkeustapauksia lukuun ottamatta hakea muutosta
 - e) tilintarkastustuomioistuimen ja valtiontalouden tarkastusvirastoa vastaavan valtion varainhoitoa tarkastavan ylimmän päättävän elimen jäsenenä
 - f) keskuspankin johtokunnan jäsenenä
 - g) suurlähettiläänä tai asiainhoitajana
 - h) puolustusvoimissa vähintään kenraalikuntaan kuuluvan upseerina
 - i) valtion kokonaan omistaman yrityksen hallinto-, johto- tai valvontaelimen jäsenenä tai

j) kansainvälisten yhteisöjen johtajana, varajohtajana ja hallituksen jäsenenä

Kohdassa d) tarkoitettuja ylimpiä tuomioistuimia ovat korkein oikeus, korkein hallinto-oikeus, työtuomioistuin ja vakuutusosasto.

- Poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön **perheenjäseniä** ovat:
 - a) aviopuoliso tai kumppani, joka asianomaisen maan kansallisessa lainsäädännössä rinnastetaan aviopuolisoon
 - b) lapset ja heidän aviopuolisonsa tai edellä tarkoitetut kumppani
 - c) vanhemmat.
- Poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön **yhtiökumppaneita** ovat:
 - a) kaikki luonnolliset henkilöt, joiden tiedetään olevan yhteisöjen tai elinkeinonharjoittajien tai oikeudellisten järjestelyjen todellisia yhteisomistajia ja edunsaajia tai joilla tiedetään olevan mikä tahansa muu läheinen liikesuhde poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön tai tämän perheenjäsenen kanssa; ja
 - b) kaikki luonnolliset henkilöt, jotka ovat sellaisten yhteisöjen tai elinkeinonharjoittajien tai oikeudellisten järjestelyjen todellisia yksinomistajia ja edunsaajia, joista tiedetään, että ne on tosiasiallisesti perustettu poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön tai tämän perheenjäsenen eduksi.

5. Selvitys yrityksen liiketoiminnasta ja tärkeimmistä liikeyhteistyökumppaneista

- Rahanpesulain mukaan ilmoitusvelvollisen on hankittava tietoja asiakkaan toiminnasta, liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta, taloudellisesta asemasta, perusteet liiketoimen tai palvelun käytölle sekä selvitys varojen alkuperästä.